
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

BŰNBAK

Márk 14,55-64

2015. 09. 20.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 130. zsolttár

Imádkozzunk: Köszönjük, Mennyei Atyánk, hogy imádságunkban is boldog reménységgel csatlakozhatunk a zsolttároshoz, kiáltásához, váradalmához és boldog bizonyágához. Mi is Téged várunk. Várunk, mint örök a reggelt, mint a virrasztók az éjszaka múlását, mint a betegek a gyógyulást, mint a foglyok a szabadulást, mint az elesettek a felemeltetést, mint a megszégyenítettek a megerősítetést és a megújítást. Egész életünkkel várunk, mert Tenálad van a bocsánat, Tenálad van a megújítás és minden irgalom. Tenálad van a kegyelem is. Kérünk Urunk, hajolj most hozzánk kegyelmesen, áldj meg bennünket istentiszteletünkön, emeld fel szívünket és lelkünket, tisztogasd meg életünket szabadító, bűnbocsátó kegyelmeddel, s nyisd meg szívünket, hogy üzenetedet befogadjuk, s mi magunk is, a zsolttárossal, boldog bizalommal vallhassuk, minden Tenálad van, és Te készséges vagy, és könyörületes és szerető szívé. Hadd adjunk hálát Urunk minden szabadításodért, kegyelmedért és jószágodért, amelyekkel eddig is megáldottál és körülvettél bennünket. És hadd kiált-suk most is epekedő szívvel, Téged várva, Lelked kiáradását, istentiszteletünk megszentelését. Krisztusért, a mi Urunkért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus:

A főpapok pedig és az egész tanács bizonyágot kerestek Jézus ellen, hogy megölhessék őt; de nem találtak. Mert sokan tettek ugyan hamis tanúbizonyágot ellene, de a bizonyágtételek nem voltak megegyezők. És némelyek fölkeltek és hamis tanúbizonyágot tettek ellene, mondván: Mi hallottuk, mikor ezt mondta: Én lerontom ezt a kézzel csinált templomot, és három nap alatt mást építek, amely nem kézzel csináltatott. De még így sem volt egyező az ő bizonyágtételük. Akkor a főpap odaállván a középre, megkérdezte Jézust, mondván: Semmit sem felelsz-é? Miféle bizonyágot tesznek ezek te ellened? Ő pedig hallgatott, és semmit sem

felelt. Ismét megkérdezte őt a főpap, és mondta néki: Te vagy-e a Krisztus, az áldott Isten Fia? Jézus pedig mondta: Én vagyok. És meglátjátok majd az embernek Fiát ülni a hatalomnak jobbján, és eljőni az ég felhőivel. A főpap pedig megszagatván ruháit, mondta: Mi szükségünk van még tanúkra? Hallottátok a káromlást. Mi tetszik néktek? Azok pedig hálálra méltónak ítélték őt mindnyájan. Márk evangéliuma 14. rész 55 – 64.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! A Biblia-olvasó kalauz Márk evangéliumát hozta elénk az elmúlt hetekben és eszerint olvassuk most Jézus szenvedéstörténetét. A négy evangélium közül Márké a legrövidebb terjedelmében is, szűkszavúsága tekintetében is. Márk evangélista valóban igen tömören ír le mindent. Ehhez képest, ha a többi evangélistával összehasonlítjuk, azt látjuk, hogy passiótörténete aránytalanul hosszú. Így mondta ezt egyszer egy Bibliatudós: Márk evangéliuma passiótörténet rövid bevezetéssel. Ma a passiótörténetnek azt a részét olvassuk, amely néhány meghatározó, elemi emberi magatartásra is rávilágít, mi több, nemcsak rájuk világít, hanem fel is robbantja azokat. Nemrégiben jelent meg magyarul egy nagy francia tudósnak, René Girard-nak egy könyve, melynek ez a címe: A bűnbak. A kitűnő tudós azt elemzi itt, hogy mi volna a bűnbak intézménye. Kezdjük azzal a vallomással, hogy kicsiben – ha nem nagyban, de kicsiben mindenképpen – a bűnbak intézményét mi magunk is szoktuk működtetni. Pestiesen szólva: valakinek el kell vinni a balhét, valakire rá kell kenni a dolgot, valakire rá kell bizonyítani, hogy a rosszért, a zűrzavarért, a káoszért, az elviselhetetlen nehézségért, vagy akárcsak a megoldhatatlannak tűnő drámai helyzetért ő a felelős.

A bűnbak régi szó. Ha fellapozzuk az Ószövetségben a pusztai vándorlás történetét és az ott foganatosított rendelkezéseket (3Mózes 16), meg is találjuk rögtön, mit jelöl a szó. A főpapnak a nagy engesztelő áldozatkor ki kellett választania egy kecskebakot, arra szimbolikusan rá kellett tennie a nép minden bűnét, és ki kellett kergetnie a bakot (illetve immár bűnbakot) a pusztába, hogy ott elpusztuljon. A bak így mintegy elvitte a bűnt. Ez a bűnbak helyzete, szerepe, sorsa. Ám a tudós hosszas elemzése során rávilágít arra is, hogy ez nem kizárólag a régi Izrael különös, talányos, vallási intézménye volt, hanem mióta világ a világ, és mióta az emberi közösségek küszködnek a rosszal, a gonosszal, a zűrzavarral, ez az intézmény nemcsak vallási keretben, sőt a legkevésbé vallásos keretben, hanem leginkább közéletileg, politikailag, történelmileg, társadalmilag működik. Minden napra, minden hétre, minden hónapra, minden történelmi korszakra jut bűnbak. Különösen a történelmi perifériára került, vesztes helyzetbe sodródott népek és közösségek hajlamosak erre. Mi, magyarok, ha elkezdünk a sorsunkon gondolkodni... – ámbár most nem akarok sokat példalózni ezzel, testvérek –, csak egyet mondok: miért veszítettük el a mohácsi csatát? Nos, úgy vélem a történelemtudósok, a költők, a gondolkodók, az írók, és a baráti beszélgetések résztvevői is legalább ötöt, de inkább tizenöt személyt meg okot fel tudnak sorolni arra, hogy ki a felelős. Az a hadvezető, aki korán indította el a csatába a katonákat? Azok a

magyar katonák, akik átszakították a török vonalat és ahelyett, hogy végső győzelemre vitték volna az ügyet, középkori szokás szerint azonnal elkezdték a harcokat? Vagy inkább Szapolyai János, aki a Duna túloldalán várta, hogy majd valahogy elrendeződik a feudális anarchia? De nem inkább Európa a felelős, mert Európa nem küldött segítséget? S miért vesztettük el 1848/49 szabadságharcát? – Görgey miatt? Ó a bűnbak! Megvan a bűnbak! Letette a fegyvert. És sorolhatnánk, testvérek, végig a történelmünkön, ha egy-egy veszteséget, vereséget, kudarcot számba veszünk és megvizsgáljuk az okait, szinte elkerülhetetlen, lélektani kényszer, hogy valakit meg kell neveznünk. Abba bele sem merek kezdeni, hogy a mai időkben, ebben rettentő zűrzavaros helyzetben, amikor ez a megöregedett, önmagát megutált, jövőjével mit sem törődő Európa, belekerülve a migráns-krízisbe, kezdi keresni a bűnbakot, mi itt jut nekünk belőle bőséggel?! Kiabálják is: Magyarország a bűnbak. Mi magyarok, persze, azt mondjuk, nem, de hogy is, Németország a bűnbak! Orbán Viktor a bűnbak – kiabálják világszerte. Angela Merkel a bűnbak – kiabálják Magyarországszerte. De most, hétvége óta a horvátok az ügyeles bűnbakok. Pedig arról van szó, hogy van egy, a következő öt, tíz, tizenöt évre nagyon nehezen megoldhatónak tűnő helyzet. Ami itt az elmúlt hónapokban történt – ne értse félre senki, mert nem iróniával és cinizmussal mondom – az csak az elő-zenekar muzsikája volt, a nagy fellépés még meg sem kezdődött. És lám, nem vagyunk készen semmiféle módon, nincsenek jó feleleteink a kihívásra. Keressünk hát egy bűnbakot!

Nagyon sokat olvastam az utóbbi időben mindenféle újságokat, internetest, nyomtatottat, mindenfélét, és mindenféle nyilatkozatot, itt is ott is. A legmegdöbbentőbb az, hogy miközben a helyzet egyáltalán nem oldódik meg, sem így, sem úgy, aközben mindenki hallatlanul okos. Most mindenki elmondta a tutit, most mindenki végre elmondhatta a magáét. És ha nagyon mélyen beletekintünk ezekbe a megnyilatkozásokba, így is, úgy is, a visszavonásokba, a megerősítésekbe, a fölmondásokba, a kioktatásokba és vádakba, nem kell egy René Girard, egy világhírű tudós, csak egy picit kell megkaparni ezeknek a nyilatkozatoknak hímporát, és láthatjuk: mindenki bűnbakot keres.

De most itt húzzunk egy vonalat. Jézus perében vagyunk. Tudjuk a próféták jóvendöléséből, Ézsaiás jóvendöléséből a leginkább, hogy a mi Jézusunk azért áll ott ebben a perben, hogy keresztre menjen. A mi bűneink büntetése volt rajta – mondja Ézsaiás - prófétai perfectumban. Múlt időben beszél a próféta, noha Krisztus még meg sem született. A prófétai perfectum isteni végzést, isteni döntést jelöl. Azért lehet egy eljövendő eseménytől múlt időben beszélni, mert Istenben már megtörtént, és aztán majd be kell következnie a történelemben is.

A bűnbak szerepéhez az is hozzá tartozik, és itt a nagy különbség - és itt van az, amire azt mondom, hogy felrobban minden - , a bűnbak szerepéhez az is hozzátartozik, hogy a bűnbak elvállalja ezt a szerepet. El kell vállalnia a szerepét. Az idősebbek emlékeznek rá, nem kívánom, hogy nagyon mélyen felidézzék azokat az időket, amikor a Rákosi uralom kezdetén elkezdték

az úgynevezett konstruált perek. Ezek során ki kellett állnia annak, akiről eldöntötték, hogy elpusztítják, megsemmisítik, megölik, tehát például, ki kellett állnia a Rajk-perben Rajk Lászlónak és magára kellett vállalnia a vádakat. Az az igazi bűnbak, aki vállalja a vádat, vagyis nem kecske, nem holmi mekegő jószág, akire szimbolikusán ráteszik a nép összes bűnét, aztán kikergetik a pusztába. Az az igazi bűnbak, aki azt mondja, hogy én voltam az. Elkövettem, megtettem! Vagyis a bűnbak aktív résztvevője lesz ennek az örült rítusnak – s akkor mindenki legitimnek, jogosultnak érzi, hogy megbüntessék őt. Ha ez nem működik, akkor tanúkat kell felfogadni ellene. Nos, itt Jézus perében azt halljuk, hogy bizonyságokat, bizonyítékokat, tanúvallomásokat kerestek Jézus ellen, hogy elítélhessék, de nem találtak, mert voltak ugyan hamis tanúk szép számmal – sőt, Máté evangélista még arról is tudósít, hogy meg is fizették őket - , de valahogy annyira ügyetlenkék voltak, hogy nem tudtak egybehangzó vallomást tenni. Erről szeretnék most többet szólni, hogy aztán a végén megértsük ennek az egész történetnek a nagy drámáját, s magunkba tekintünk és kegyelemért fohászunk.

Azt mondja Márk evangélista: sokan tettek ugyan Jézus ellen hamis tanúbizonyítást, de a bizonyítékok nem egyeztek meg. Aztán idézi: mit adtak Jézus szájába, amit adhattak is Jézus szájába, s mégsem tudták azt egyező módon elmondani. Itt Márk evangélista egy nagyon különös szót kölcsönöz: iszosz, vagy izosz. Mi leginkább a fizikából ismerjük az izo-metria kifejezést. Az izo-metria azt jelenti, hogy egyenértékű, azonos, szabványos, szabályos. Márk felveszi ezt a kis szót [izosz], és odateszi a tanúvallomás elé, nem voltak egyformák a tanúvallomások, nem voltak szabványosak a tanúvallomások, nem voltak centire, milliméterre ugyanazok, nem voltak csereszabatosak. És ez mutatja meg ebben a dermesztő drámában, hogy miképpen is folyik a bűnbak-képzés. Az ugyanis szabványosan folyik, a bűnbakképzésnek megvan a maga szabványossága. Mindig ugyanarra a kaptafára megy. Kell egy nehéz helyzet, és meg kell találni abban a helyzetben a felelőst, a felelősre rá kell bizonyítani, hogy ő a felelős. A legjobb bűnbak az, aki magára is veszi a vádat, egy kicsit rosszabb eset az, ha meg is kell érte verni, kényszeríteni is kell, hogy vállalja, hogy töredelmes vallomást tegyen [vagyis össze kell törni hozzá], de végső esetben [ultima ratio] két tanú egybehangzó, egyforma vallomása alapján is el lehet ítélni. Iszosz - szabványosan, csereszabatosan. Ez a bűnbak-képzés belső logikája. De nemcsak a bűnbakképzése, hanem az egész rítusé. Aztán persze, úgy szokott az lenni, hogy később kiderül: a bűnbak mégse volt annyira bűnös, a bűnbak ártatlan volt, ártatlanul ítélték el. Ki a felelős érte? – Akkor elő kell venni azt a felelőst és annak is meg kell gyónnia, töredelmesen megvallania, hogy ő rontotta el a dolgot, szánt szándékkal, aljassággal, és meg kell büntetni a korábban elkövetett bűnért, az ártatlan haláláért – és soha nem lépünk ki ebből a halálos körből.

Abban ugyan nem értek egyet ezzel a nagy tudóssal, hogy aztán ez az egész emberi történelem a bűnbakképzések reménytelen sorozata volna, de abba belegondolhatunk, hogy mély igazság van ebben. Egyszóval tehát, itt most

Jézus perében is azt lehetne mondani, hogy jogi, vallási, politikai értelemben szabatosan, szokványosan zajlik a folyamat, úgy történik itt minden, mintha lenne a bűnbaképzésnek egy kézikönyve. Kézikönyv. Amikor a gyülekezetünkben új kazánt vásároltunk, megérkezett hozzá a kézikönyv is, kinyitottam, majd reménytelenül kihívtam a szerelőt, mert 243 oldal volt a leírás technikai nyelven. Semmit sem értettem belőle. Az IKEA nagyáruház ezt egyszerűbben oldja meg, kézikönyveiben, útmutatóiban kapásból letegez bennünket: tedd ide a csavart, húzd meg, a végén azért apró betűvel oda van írva, ha nem értetted, kis sületlen, akkor hívd fel a boltot. A legjobbak egyébként a kínai termékekhez írt útmutatók, mert olyan zseniális magyar fordításokat keveset olvashat az ember, mint azokban. Nos, mintha kézikönyvből, egyszerű, négyöt lépéses útutatóból menne itt, ami meg. De mi az oka?

Korábban azt olvastuk az evangéliumokban, hogy már hónapokkal, talán évekkel korábban válságtanácskozást tartott a Nagytanács. Rendkívüli kabinetértekezlet volt. Összehívták a Nemzetbiztonsági tanácsot, mert Galileában rémisztő dolgok történtek. Nem is tudható, hogy vajon Keresztelő János támadt fel, a nyugtalanító, tüzes aszkéta-próféta, aki körül népmozgalom alakult ki, vagy talán valami más hoz ez a Názáretből jött Jézus, s ki ő egyáltalán? Kémekeket küldtek ki, hogy puhatolják ki a lényegét, aztán provokátorokat küldtek ki, majd a végső döntése a biztonsági értekezletnek az lett, hogy félre kell tenni Jézust. Így mondja Kajafás, amikor kétségbeesetten tanácskozott a Nagytanács, hogy mi tévők legyenek: ti nem tudtok semmit, meg kell ölnünk Jézust, mert tömegek követik Őt, forradalom lesz belőle, ide jönnek a rómaiak, leverik a lázadást és elveszik tőlünk a hatalmat. Más ültetnek a hatalomba. Ez az ok. Ez az ok, semmi egyéb. Kajafás megmondta: ti nem tudtok semmit, itt a hatalomról van szó, a ti hatalmatokról, a ti széketekről, a ti fizetésetekről, a ti rangotokról, a ti miniszterségeitekéről, mert ha nem tesszük félre Jézust, ide jönnek a rómaiak. Idejönnek – hát már ott voltak! – és elveszik tőlünk a hatalmat. Kell hát egy rítus: a népnek demonstrálni, a rómaiaknak bizonyítani, hogy tudunk rendet tartani, s nekünk is, hogy jól jártunk el, és Istennek is, hogy törvénye szerint megy a dolog. Kell hát a két tanú, kell hát a négy tanú, kell hát a sok tanú, akik bizonyítják, hogy okkal tesszük félre Jézust! Csakhát rossz kézikönyvet adtak a tanúk kezébe, tán kínairól volt arámra fordítva és rosszul is olvasták fel. Mert azt mondja Márk: nem voltak izometrikusak a tanúvallomások, nem voltak csereszabatosak, hiába volt ott a kotta, hamisan énekeltek.

De történik itt valami más. Igen az is mélyen megrendítő, hogy összedől a felépített terv, nem működik a bűnbaképzés, megszakad a rítus. Nem stimmelnek össze a tanúvallomások, el kellene eresztetni Jézust. Nincs mese. És kellene valaki mást találni, aki vállalja a ráhordott vádakat. De nem ez a megrendülés igazi oka, mert nyilván, efféle üzemzavar sokszor megesett már. Csakhogy Jézus forradalmat csinál itt és ennek a forradalomnak kellene minden keresztvény ember szívét megváltoztatnia, hogy egyszersmindenkorra leszámoljunk a bűnbaképzés ostoba és gyalázatos játékával. Mert Jézus egyrészt nem

vállalja a bűnbak szerepét, nem mondja azt, hogy igen, a lázadást szítottam, vagy majdnem politikai anarchiába rántottam az országot, méltó vagyok a büntetésre. Nem vállalja azt a szerepet, hogy uszított volna a hatalom ellen, s ezért önmagát is elítéli. Nem vállalja azt a szerepet, hogy tév-tanításokat hirdetett volna és emiatt csaknem összedőlt a szent teokratikus rend, vagyis méltó a büntetésre. Ő nem akar a Nagytanács, nem akar az írástudók, a farizeusok bűnbakja lenni, nem akarja odadobni magát a följazott tömegnek, akik három napja még hozsannát kiabáltak, s majd most nemsokára „feszítsd meg”-et fognak kiabálni. De áldozatul adja magát -, vállalja a keresztet. S ő az egyetlen, és mindenkorra érvényes, tökéletes áldozat, aki után többé nincs áldozat a bűnért. Ha bűnbak volna – utána nincs több bűnbak, ezért nem bűnbak, hanem tökéletes áldozat. De ennek belátásához még egyszer bele kell mélyednünk Márk megjegyzésébe.

Ott állnak a bűnbak-rítus szervezői kétségbeesetten, immár nagycsüörtök éjszakája vagy talán nagypéntek hajnala van. Nem működik a gépezet. Jézus esetében nem működik az évezredes masinéria: a vád, az áthárítás, az önbevallás, a ráfogás, az ítélet és a végrehajtás rítusa szétfeszlett – a tanúk valloása ellentmondásos. És ekkor odalép a főpap Jézushoz és megkérdezi: nem hallod, miféle bizonyosságot tesznek ellened? Nem válaszolsz semmit? És Jézus hallgat. Nem válaszol. Nem válaszol, nem vállalja a bűnbak szerepét. Nem bocsátkozik bele. Aztán folytatja a főpap és megkérdezi: akkor mondd meg te -, te vagy a Krisztus, az áldott Isten fia? És akkor Jézus azt mondja: én vagyok. És ehhez két helyet kell idézni, testvérek. A János evangéliuma 5. részét és a Filippi levél 2. részét. E két helyen halljuk újra ezt a görög szót, hogy izosz. Azt mondja János evangélista feljegyzése, hogy azért akarták Jézust megölni, mert egyelővé [izosz] tette magát Istennel (Jn 5,18), és aztán idézi hosszan Jézus szavait. A Filippi levél himnuszában pedig azt olvassuk: az az indulat legyen bennetek, amely volt az Úr Jézus Krisztusban, aki, mikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak és adománynak, hogy Ő az Istennel egyenlő [izosz]. Mindkét helyen ezt a szót olvassuk izosz. Krisztus azonos, azonos az Atyával, azonos az Istennel: én és az Atya egyek vagyunk. Aki az Atya, az vagyok én, aki engem hallott, az Atyát hallotta, aki engem követ nem engem követ, hanem aki engem küldött, az Atyát!

Miközben itt az évezredes rend előírásai alapján megkonstruált perben, bűnbakképzési rítusban még az az apró tény sem tud összehozni, hogy legalább két ember mondja el ugyanazt a vádat, fújják el, mint egy verset, vagy mint egy rigmust! Hallottuk, kántálják a hamis tanúk: azt mondotta, három nap alatt lerontom ezt a kézzel csinált templomot és három nap alatt felépítem azt! Pedig hát, tudjuk – mondják az evangélisták – testének templomáról beszélt, a feltámadásról beszélt. Hogy jön ki ebből az a nagy vád, hogy lebontani, lerontani, fölrobbantani akarta volna a szent helyet, a templomot, mint valami ócska terrorista, hogy aztán három nap alatt felépítse? És még ezt sem tudják egyezően elmondani, pedig a történelem azt mutatja, hogy a hazugságot tudta a leginkább az ember nagy egyezően mindig felmondani -, mint mostaná-

ban a világ dolgait a média! De itt?! Tudjátok, kedves testvérek, Jézusnak ez a szava, ez a vállalása, hogy ő az élő Isten Fia, hogy ő az Atyával azonos, itt és most tökéletes, elkerülhetetlen és elháríthatatlan fényt vetít az emberi világra. Igen, tudom, fájdalmas, amit mondanom kell, és szinte én sem tudok a mélységbe belegondolni: lám, nemhogy a kristálytisztá igaz, istenes dolgokban lenne közöttünk egyezés, még a hamisságban sem tudunk egyezők és egyformák lenni, még a legbűnösebb és legaljasabb dolgokban sem tudunk egyformán eljárni. Ilyen meghasadt az ember, ilyen szörnyű mély helyzetben van. Jézus pedig tökéletesen azonos az Atyával! Az ember még a hazugságban is meghasonlott – Jézus pedig azonos az igazmondó és hűséges Istennel! Ezért nincs más út, mint átölelni az Isten öröktől való, végérvényes döntését, amely révén megtörtént az örökkévalóságban, a békesség tanácsában az, amit Ézsaiás próféta így mond: bűneink büntetése volt rajta. Erre nézve mondja Pál apostol a 2. Korinthusi levélben: Isten a Krisztus által megbékélt velünk, most azért, mintegy követségben járva arra kérünk titeket: béküljétek meg az Istennel! Béküljétek meg az Istennel. Térjétek meg, keressétek az igazságot, emeljétek föl szívetekeket. Ne bűnbakot keressetek, Istent keressétek. S ha Őt megtaláljátok, megtaláljátok az igazságot, a békességet, az oltalmat, a szabadságot, a szeretetet és a hűséget. Mert aki igazán keresi Istent, az Krisztust fogja megtalálni. Ámen

Imádkozzunk!

Urunk, Lelked erejében emelj bennünket önmagadhoz, igazságoddal világítsd meg utunkat, kegyelmeddel gyógyítsd lelkünket és szereteteddel szívünket. Emelj fel bennünket, hogy tudjunk hódolni az egyszeri és tökéletes és mindenkorra érvényes áldozatért Neked, hogy megbékéltél velünk, hogy Krisztus engesztelést szerzett minden bűnre és vétekre, hogy felszabadított bennünket a bűnvád alól és előtted nem ítéletre váró, reszkető bűnösökként kell megállnunk, akik tologatják maguk elé a másikat, hogy őt sújtsa haragod és ítéleted, hanem úgy állhatunk meg Teelőtted, mint megváltott, megszabadított, szabad, drága gyermekek.

Kérünk Mennyei Atyánk, segíts bennünket a mostani nehéz időkben, amikor magunkra, házunkra, családjunkra, szeretteinkre, országunkra, európai közösségünkre, az egész világra szorongató szívvel gondolunk, és nem találunk jó megoldást. Engedd, hogy Rád tekintsünk, mert Nálad el van rejtve minden bölcsesség, mert Nálad el van készítve a szabadítás, mert erődben megnyílnak az utak és azok a lehetőségek, amelyeket nem is látunk, vagy amelyek mellett mindegyre elmegyünk. Csak engedd, hogy Téged megtaláljunk, Hozzád térjünk, benned megújuljunk, hitünk által örökkévaló irgalmadba belegyökereszzünk. Ezt kérjük most, Igédet hallva és ezt kérjük minden órán, reggel, délben és este, ha imádságban Hozzád fordulunk: könyörülj meg rajtunk Urunk azért a mi Urunk Krisztusunkért, aki bűnünket eltörölni, életeteket szabadítani, igazságra, szeretetre vezetni jött. A mi Krisztusunkért, akiről neveztetünk, aki által, és akiért gyermekeid lehetünk. Kérünk a betegekért, vigyél nekik gyógy-

gyulást, a gyászolókért, ajándékozd meg őket vigasztalásoddal, az elesettekért, hogy emeld fel őket, a nehéz, roppant terheket hordozókért, hogy könnyítsd terheiket, és mindannyiunkért, magunkért most itt, országunkban és egész emberi közösségünkben, ahol olyan könnyű a másokra mutatni, bűnbakot keresni. Könyörülj meg rajtunk, Urunk jóságoddal, szabadításoddal, szent erőddel. Krisztusért hallgass meg bennünket. Ámen